

Posudek školitele na magisterskou práci Venduly Jurášové, Architektura města Litovle mezi lety 1880-2013, FF UP, Olomouc 2014

Vendula Jurášová obhájila na naší katedře v roce 2014 bakalářskou práci o architekturu svého rodného města Litovle v letech 1900-1945. V práci magisterské se rozhodla zpracovat architektonické dějiny Litovle znovu, a to v delším časovém úseku. Publikovala množství článků o funkcionalistické sokolovně v Litovli v časopisu Vesmír, podílela se na průzkumu místní industriální architektury pro svazek o industriálu Olomouckého kraje (2013), zapojila se do aktivit sdružení Za krásnou Olomouc a zúčastnila se i fakultního kola studentské odborné soutěže s příspěvkem o vztazích polské a české meziválečné architektury. Pro studenty naší katedry jde o aktivity příkladné. Podle mého soudu však bohužel způsobily i jisté rozptýlení autorčina zájmu o Litovle a to se odrazilo v některých sporných stránkách její práce.

Předně, v porovnání s prací bakalářskou autorka silně zredukovala výběr analyzovaných stavů. Někdy jde o výpadky, s nimiž se sotva může ztotožnit. Chybí tu výborný funkcionalistický činžovní dům od zlínského architekta Miroslava Lorence, který autorka pro svou bakalářskou práci objevila a poprvé zhodnotila, chybí úřední budova nedaleko litovelských nadvazí, o níž se čtenář dočte jen v závěru autorčiny práce v její polovině o autorství Aloise Dryška, chybí polyfunkční domy na litovelském náměstí z první poloviny 60. let, stavby v místním kontextu neodpovídající. Bohužel se mi autorka nepodařilo podníkt k tomu, aby v časopisu Architektonický obzor vyhlodala projekt, fusím od plzeňských autorů Sulco, Volflika a Suly (mj. projektanta Smotanova domu v Litomyšli), na budovu rolnické záložny, jediné architektonické dílo pro

(2)

Litovel, jako se za celé dvacáté století octlo v celostátním architektonickém tisku! Analýza tohoto projektu by možná autorce pomohla upřesnit autorství této rozhodně pozoruhodné budovy. Absenci těchto projektů a stavb poněkud vyvažuje rozšíření typové skladby rozebíraných budov a jejich většinou pěkné a zasvěcené komentáře. Autorka totiž drží primát v tom, že poprvé ve studentských pracích tohoto druhu zaměřila pozornost i na průmyslové stavby.

Zadruhé, autorka promarnila příležitost zjistit, jak to vlastně bylo s utvářením typu takzvaných šumperských. V tomto ohledu - a v žádném jiném - má možná Litovel celostátní význam. Za autora koncertu těchto nescetněkrát opakovaných rodinných domů z 60.-80. let 20. století se obvykle pokládá šumperský projektant Vaněk. Existují však svědectví, že skutečným autorem šumperských byl architekt Kalivoda z Valašského Meziříčí a že právě jemu litovelští stavebníci - majitelé několika domů kolem Svornosty ulice - poskytli příležitost tento typ domu vyvinout. Ověřit či třeba vyvrátit tuto hypotézu se však bohužel autorka nepokusila.

V práci mi konečně chybí cosi jako uštin doplnit litovelské architektury let 1880-2013, který by vyložil, s jakými problémy se architekti utkávají v malých městech v provincii a na periferii, jak se tento kontext obvrhá v jejich tvorbě a co lze z jejich prací v Litovli pokládat za nejdelší. Takto se práce de facto skládá jen z historického úvodu a katalogu. Práce však prokazuje, že se autorka v moderní architektuře dobře orientuje, její aparát je dobrý (snad až na příliš lakonickou říšeňou přílohu s obvrhly) a má kultivovanou stylistiku. Navrhnutí záměru C-D, podle obvrhby.

23.8.2014

Prof. dr. Rostislav Švácha, CSc., v Brně-Bystřici

R. Švácha